

נגיעות מפרשת השבוע תרומה

השבוע נכנסנו לחודש אדר (א) ובע"ה שיבוא עלינו לטובה ולברכה ושיהיו סיבות רבות להרבות בשמחה. השבת נקרא בע"ה את פרשת תרומה. הפרשה פותחת סידרה של פרשות העוסקות בפירוט רב במלאכות המשכן, כליו, בגדי הכהנים התכולה וכל הקשור במשכן.

המשכן נועד כביכול להיות משכנו של ה' בסביבת עם ישראל. הקב"ה כמובן שאינו זקוק למבנה לדיור ומגורים הנדרשים לבן אנוש שהרי "מלא כל-הָאָרֶץ, פְּבֹדוּ" המשכן נועד לצורך יצירת קשר עם בני ישראל עבור בני ישראל מתוך צורך שלהם.

ה' אינו שוכן בבניינים אלא בלב הבונים "וְעָשׂוּ לִי, מִקְדָּשׁ; וְשָׁכַנְתִּי, בְּתוֹכְכֶם" בתוכם של בני ישראל ולא בתוכו של המשכן. רוב הפרשנים מסבירים שהציווי לבנות משכן בא לאחר חטא העגל, מתוך הצורך של העם לקשר עם הקב"ה, באמצעות כלים מתאימים.

הרב יונתן זקס מסביר, הקב"ה משתמש במילה "ושכנתי" ויש בזה עומק רב, במילה הזו גלום רעיון של שכנות, סמיכות, קיום השכינה בשכנות למחנה ישראל, קרבה הדרושה כל כך לאדם. אפשרות הקרבה הזו אינו דבר מובן מאיליו. נגישות לאומה שלימה וכדברי המקובלים, הקב"ה האינסופי כביכול צמצם לצורך כך את עצמו ואת ממדיו למתחם צר עבורנו ובתחום ההבנה שלנו.

החלק "הקל" הוא בניית המשכן, יש מידות מדויקות יש דפי הוראות מפורטים יש סיעתא דשמיא. החלק הקשה הוא שיגרת היום יום לצד השכינה. איך מגיעים להיות ראויים לשכינתו ולשכנותו של הקב"ה. איך לזכור ולהרגיש את נוכחות ה' בכל מקום ולא רק במשכן ובבתי הכנסת. כשרואים את איתני הטבע, ותופעות מרשימות קל לקבל ולהרגיש "מֶה רַבּוּ מַעֲשֵׂי ה' " אבל איך משמרים את ההרגשה הזו מידי יום מידי שעה? בפרט בחיי היום בעמל העבודה והדאגות הרבות הסובבות אותנו? הסוד לכך לפי הרב זקס טמון בתחילת הפרשה ה' אומר למשה "דַּבֵּר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְיִקְחוּ-לִי תְרוּמָה" הדרך הטובה ביותר ל"פגוש" את ה' היא באמצעות נתינה, תרומה. מעשה הנתינה כרוך בהבנה שאנו נותנים חלק ממה שניתן לנו, הנתינה היא סוג של הודיה, הכרת טובה. האדם המאמין בבורא עולם מאמין שכל מה שיש לו נברא עבורו, ה' העניק לנו חיים, הוא ברא את השפע והנדיבות בעולם לצד קושי ובעיות. למי שאינו מאמין בבורא עולם אין למי להכיר תודה על הקיום בעולם, לגישתו יש סדרה של מקרים חסרי פשר וקשר שאין צורך להודות עליהם. התורה מלמדת דבר פשוט ומעשי תנו, תעניקו ותרגישו שחיכם נתנו במתנה. כאשר מרגישים שקיבלנו מתנות מרגישים צורך להעניק הלאה וככל שיותר אנשים יתרמו הרי שהתחושה החברתית והקהילתית תשתנה ותהיה מהנה יותר.

הקב"ה נותן תחושה שהוא שוכן בינינו באמצעות המשכן אבל לא בזכות אבני הבניין - עצי השיטה אלא מתוך העובדה שהמשכן נבנה מנתינה, מתרומת "כָּל-אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנֵנוּ לָבוֹ" במקום שאנשים נותנים מתוך נדיבות הלב, שם שורה השכינה. אפשר לראות את המילה תרומה מלשון הרמה, את התרומה "מרימים" לטובת הקדשתה למטרה נעלה. אנו מרימים תרומה והתרומה מרימה אותנו במעלה הדרגות הרוחניות ומתוך הכרת טובה על שנתנו לנו. ה' אינו שוכן בבית אבן הוא שוכן בלבבות הנותנים. קדושת המשכן איננה במבנה שלו או בחומרים ממנו הוא עשוי אלא בכך שסביבו נמצא עם ישראל אשר נותן, תורם והולך בדרך הישר. הרב עדין שטיינזלץ אומר שהתרומה איננה שווה לכולם, כל אחד נותן תרומה שונה, בניגוד לתרומת מחצית השקל או מעשרות, כאן התרומה איננה אחידה ותלויה בנדיבות הלב ובמוצרים שונים, עצי שיטים, רכוש, צאן ובקר לצד כסף וזהב. הכלל השלם של עם ישראל בונה משכן מתרומת חומרים פשוטים ועד ליקרים ביותר ולאף אחד אין מניה במשכן. המשכן בנוי על מכלול הדברים שתרמו המאמינים. כנראה שהשלמות של המשכן דורשת את כל סוגי הדברים ובכמות שונות מאנשים שונים ובכך כולם מעורבים וערבים זה לזה - וְעָשׂוּ לִי, מִקְדָּשׁ; וְשָׁכַנְתִּי, בְּתוֹכְכֶם.

שבת שלום וחודש טוב ומבורך.